

ЧАС_7– Концентрација и дистракција пажње

Трајање	1h
Материјал	За цело одељење : <ul style="list-style-type: none">• Видео 6• Компјутер с могућим приступом интернету и видеопроектор, или интерактивна табла
Циљеви	<ul style="list-style-type: none">• Омогућити ученицима да размисле о појму пажње (било оној која је добровљно усмерена, било привлачношћу неког објекта или догађаја) и појму дистракције• Омогућити ученицима да размисле о чињеници да пажња има своје границе и да можемо „бити пажљиви с нашом пажњом“
Радне компетенције	<ul style="list-style-type: none">• Практиковање истраживачког приступа : посматрање, постављање питања• Манипулација и експериментисање, формулисање хипотезе и њено тестирање, аргументација• Размена мишљења, постављање питања, доказ свог тврђења или става
Кључне речи	<ul style="list-style-type: none">• Пажња, концентрација, дистракција пажње

Час предвиђа да се размотри проблем способности менталне пажње, способности самоиницијативне концентрације пажње уз истовремени дистракцију под утицајме окружења

Полазна ситуација

Прелиминарна напомена

- Предложени кратак [Видео 6.](#) свима разумљив, је развијен у лабораторији за истраживања у обласит когнитивне психологије.
- Циљ коришћења видеа је да се ученици подстакну на постављање питања. Ипак, ако одељење нема лак приступ интернету, онда час може да почне с параграфом „дебата“

Посматрање видеа

Наставник упозорава ученике да ће приказ [видеа](#) бити врло кратак и наглашава : „*видећете видео који представља две екипе које размењују лопте. Ваша мисија се састоји у : бројању бацања које релаизују играчи у белом, и само ти играчи у белом.*“ Приказује видео и тражи од ученика да буду тихи до краја. Ученици, после завршетка приказивања видеа, имају задатак да број пасова, који су избројали, забележе у своју експерименталну свеску. Наставник, затим, пита одељење : „*колико пасова, између играча у белом, сте избројали ?*“ Ученици дају свој одговор, а наставник затим наставља с новим питањем : „*да ли сте запазили још нешто током приказивања видеа ? неки догађај ? нешт што није у вези с играчима ?*“ Неки ученици су запазили да прошла особа у костиму гориле и то спонтано наглашавају. Други, пак, то нису уопште приметили. Дискусија се наставља и изгледа да они који су избројали тачан број пасова нису видели горилу. Наставник

пита оне који нису видели горилу „*зашто је нисте видели ?*“ а ученици дају своје одговоре : „*зато што смо се концентрисали на играче у блеом, и бројање пасова*“.

Наставник пита ученике, посебно оне који су видели горилу, да ли су запазили неке друге чудне догађаје током приказивања видеа. Вероватно је да нико није запазио да је, у моменту проласка горице, завеса у позадини променила полагано боју од црвене у жуту и да је играч екипе у црном напустио сцену. Филм се поново приказује с циљем да сви усмере пажњу на управо поменуте аспекте и констатују ове промене. Обично, они који су видели горицу (а престали су да броје пасове) нису запазили ни промене боје завесе, ни излазак играча у црном са сцене.

Наставник пита : „*како је то могуће да нисте запазили, на екрану, догађаје овог типа ?*“ Ученици дискутују, предлажући евентуално да „*када смо на нешто концентрисани, она се може десити и да не запазимо неки догађај који се дешава у исто време*“ да ми „*не можемо бити пажљиви за све што се дешава истовремено*“ или још да „*на екрану, не видимо све ако не усмеримо пажњу*“.

Дебата и синтеза

У циљу покретања дебате, наставник пита : „*да ли вам се већ десило, у свакодневном животу, да када сте посебно концентровани на нешто, да не запажате шта се дешава око нас ?*“ Ово питање обично изазива реакције дела ученика, који се позивају на оно што су доживели : „*понекад, када играмо фудбал и када смо концентрисани на игру, може да се деси да не приметимо да је наш друг пао*“, „*када играм неку видео игру, не чујем да ме моја сестра позива*“, „*када читам, не волим да ми неко прича, јер ме то деконцентрише*“. Одељење се одлучује да своја размишљања синтетизује једном реченицом, која се пише на табли и у њиховим експерименталним свескама. На пример : „*када се концентришемо на нешто, онда примећујемо да не запажамо све што се дешава око нас*“.

Активност : концентracија и дистракција

Наставник се враћа на примере деце : „Када смо врло концентровани на неколико ствари, можемо ли ипак бити непажљиви ?“ Ученици предлажу, на пример : „да, од некога ко нас позове именов или крикне“ или „неко ко нас потапше по рамену“ Наставник сад предлаже да се поделе у парове и поставе експеримент којим могу да провере да ли и како је могуће да одврате пажњу некога ко настоји да се концентрише (наравно без насиља!). Ако ученици не могу да замисле неку такву ситуацију, наставник може да сугерише да се један од два ученика концентрише на неки задатак (на пример да тихо чита неки случајно одабрани текст из књиге на српском), а други ученик је задужен да покуша да га деконцентрише, да одвуче његову пажњу. Активност је покренута током једног или два минута. У крајњем случају, наставник може да, касније, предложи инверзне улоге у оквиру парова.

Педагошка напомена

- Циљ ове активности се не састоји у успешном одвраћању пажње ученика који решава задатак, суштина је у навођењу одељења да дискутује о факторима који могу да одврате пажњу, као у случају неочекиваног догађаја, непредвиђеног покрета, сумњивих шумова.
- Ако неко дете не може да чита тихо, наставник може да му предложи да нешто нацрта.

Прикупљање резултата експеримента

Ученици, после повратка на своја места, прикупљају све начине које је одељење користило да би се одвратила пажња од читања или код решавања задатка : покрети (махање руком), шумови (шаптање на ухо), тапшање по рамену, уношење у лице неком другом, итд. Дискусија се води око начина на који је могуће одвратити пажњу некога, односно шта је то друго привукло његову

пажњу, а одговори се пишу на табли.

Наставник може да усмери дискусију ка питању у вези екрана и напоменути да постоји много карактеристика које привлаче нашу пажњу (јаки звуци, интензивне или изненадне светлости, непрекидна кретања, живе боје, елементи неочекиваних дешавања, ...) и одржавају је (сценарио с неизвесношћу, ишчекивање, изненађујући резултат,...).

Научна напомена

Видео игре обједињују више фактора предодређених да привуку и одрже пажњу корисника. Подразумевају активно учешће једног или више играча. Осим тога, код њих се привлачан или неизвестан сценарио најчешће комбинује са сликом у покрету, ефектима који је прате (понекад дијалозима), музиком, живим променљивим бојама и великим бројем неочекиваних елемената, који су сви усмерени тако да играч постигне циљ или очекивани скор. Видео игре данас спадају у најуспешније аудиовизуелно средство „привлачења пажње“.

Наставник предлаже ученицима, који су били „концентрисани“, да опишу своје стратегије за најдуже могуће одржавање пажње : *„обухватио сам рукама главу“*, *„запушио сам прстима уши, итд.“*, које су добровољно остварили.

У циљу обogaћења дебате, наставник пита ученике да ли су били у ситуацијама које су захтевале потребу апсолутне концентрације. Ученици би могли да цитирају примере попут , *„неопходно је бити концентрисан да би се урадили задаци“*, *„да би се правилно нешто офарбало“*, *„да би се постигао гол у фудбалу“*.

Наставник онда пита да ли је, супротно овом, можда понекад корисно да не будемо комплетно преокупирани неким задатком. Ученици могу, на пример, да кажу да је понекад *„потребно прекинути видео игру и одазвати се позиву мајке на вечеру“*, или пак да је потребно *„реаговати на аларм, чак и при решавању математичког проблема, јер се тиме избегава најављена опасност“*.

Закључак, забелешке

Одељење изводи заједнички закључак који се пише на табли и у експерименталним свескама. На пример :

„Способни смо да се концентришемо и да будемо непажљиви, како при посматрању неког екрана тако и у реалности. Када смо концентрисани, може да се деси да неке ствари не видимо, не чујемо. Наша пажња може бити преокупирана стварима које привлаче наша чула.“

Допринос „Повељи за боље коришћење екрана“

На крају овог часа одељење пише заједничку препоруку коју додаје *„Повељи за боље коришћење екрана“* и дописује на постеру који виси на зиду у одељењу још од уводног часа. На пример : *„Екрани су нам врло привлачни, али је потребно знати да они могу одвратити нашу пажњу од оног што се дешава око нас.“*